

Editorial

Bez dechu jsme naslouchali ...

Bez dechu jsme 20. dubna 2023 naslouchali přednášce Vojtecha Vladára, dvojitého profesora Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě (právních dějin a kanonického práva), kterou přednesl při prezentaci a žehnání knihy prof. Antonína Ignáce Hrdiny (1953–2022) *Dějiny pramenů kanonického práva* v zimním refektáři Strahovského kláštera. Byla to poslední kniha, kterou náš milý Ignác, velký český kanonista, novodobý otec zakladatel teorie kanonického práva a jeden z největších znalců obecné teorie práva u nás, napsal.

Co nám vyrazilo dech při Vladárově přednášce *Význam štúdia prameňov kánonického práva pre súčasnú vedu?* To, jak v prostoru 11 stran psaného textu dokáže tento velký Hrdinův slovenský kolega zachytit vše podstatné, co patří k teorii pramenů práva vůbec a kanonického práva zvláště. Hle, toť nejlepší úvod do veškerých našich přednášek v oboru církevního kanonického práva!

Zvláště nás zaujal výklad o rozlišení formálních a materiálních pramenů práva. O náhledu různých škol právní teorie na tuto problematiku, jak škol sociologických, tak jusnaturalistické.

Hned o přestávce jsme si zavázali profesora Vladára příslibem, že nám pošle svou přednášku do Revue církevního práva. A stalo se. Troufáme si prohlásit, že Vladárův článek je naší vlajkovou lodí pro toto i další čísla Revue církevního práva. Nám nezbývá než doufat, že se s ním seznámí nejen naše dychtivá kanonickoprávní veřejnost, ale i všichni studenti právnických a teologických fakult i mnozí studenti filosofie, historie a pedagogiky. V novém předmětu Základy církevního práva na naší právnické fakultě jej zařazujeme do povinné literatury.

A hned další článek, který jsme záměrně zařadili v sledu článků v tomto čísle Revue dle obsahové gradace od obecného ke zvláštnímu na další místo, *Teologické aspekty novel Kodexu kanonického práva z roku 1983*, nás seznamuje s hlavním

pramenným opodstatněním všech novel CIC/1983 od roku 1998 až po jaro 2023 – jak jinak – v teologii, s níž je kanonické právo ve všech ohledech spjato poutem zásadním. A protože sada novel, o něž se přičinili všichni tři poslední papežové, včetně samého původního zákonodárce CIC/1983, změnila tento kodex tak, že je podstatně jiným, nezbývá nám nic než intenzivně se jimi zabývat a novelizovat s nimi i své znalosti o právu a celé své vyučování.

Kdeže jsou sny tvůrců velikých kodifikací občanského práva a dalších odvětví světského práva o tom, že jimi vytvořené kodexy budou něčím pevným a neměnným! Naopak, všechny obory práva na celém světě procházejí dalšími změnami, včetně největšího právního systému, platícího světově, v dokonale mezinárodním rozměru, kterým je kanonické právo. O tom všem nás nenechává autor tohoto článku, zkušený a nad mnohé erudovaný vyučující na Jihočeské univerzitě a plodný soudce Metropolitního soudu v Praze, na pochybách. Co slovo v tomto článku, to úder. Velmi doporučujeme přečíst si ho celý, od začátku do konce.

Třetí článek je opět ze sady výstupů z mimořádného mezinárodního podujetí, kterým se stala *olomoucká konference* ke 40. výročí CIC/1983 a jeho změnám ze 13. dubna 2023. Její neocenitelný přínos zůstane nadlouho v paměti všech účastníků. K článkům polských autorů Mirosława Sitarze a Agnieszky Romanko, které jsme publikovali v předcházejícím čísle, se dnes druží článek z pera olomouckého soudního vikáře a odborného asistenta na katedře církevního práva na tamější teologické fakultě. Tak pěkně uspořádaný a čerstvě podaný výčet všech změn v kanonickém trestním právu od vydání CIC/1983 až po úplné nahrazení jeho VI. knihy v květnu 2021 zcela novým textem dnes sotva najdete jinde. I výklad podstatných důvodů pro každou z těchto reforem i pro zavedení nových skutkových podstat trestných činů.

K materii článku od doktoranda právnické fakulty v Praze Mgr. Jakuba Nagye o pokutě, staronovém pořádkovém trestu, obnoveném roku 2021, který jsme publikovali posledně, se řadí široké pojednání *o pořádkových trestech v latinské církvi vůbec*, které napsal a na olomoucké mezinárodní konferenci prezentoval sám vedoucí katedry církevního práva na olomoucké teologii. Věříme, že autorova skvělá minuciózní forma zpracování látky včetně přehledných tabulek, která je pro autora typická, nikoho nezklame ani tentokrát.

S radostí publikujeme článek soudkyně plzeňského církevního soudu a vyučující kanonického práva na plzeňské právnické fakultě o problematice *místa, které*

je příslušné k uzavření sňatku mezi katolíkem a nepokřtěným v latinské církvi. Poukazuje na ne zcela vyostřené zakotvení problematiky v kanonických předpisech a podává návrh kritérií, která by se měla v tomto případě uplatňovat.

Na další místo jsme zařadili perlu z oboru právních dějin a církevních dějin. Je to anglicky psaný článek od samého děkana Teologické fakulty Jihočeské univerzity o *zakládání menších seminářů v západní části habsburské monarchie po roce 1850*, zvláště o osudu menšího semináře v Českých Budějovicích. Věříme, že tento článek významně přispěje k reprezentaci české právní, teologické a historické vědy na mezinárodním fóru, a nepochybuje, že je významným sklíčkem v kaleidoskopu k právněhistorické literatuře tvořené především zástupci vědy ze všech středoevropských zemí.

Na závěr dovolu, abych upozornil na jistý koncepční posun v naší pravidelné rubrice *Ze Společnosti pro církevní právo*. Rozhodli jsme se dát rubrice trochu živější formu, aby nepůsobila dojmem suchých hlášení o vědecké činnosti, jakých si užijeme dost při úmorném a vytrvalém sepisování výkazů o činnosti, k němuž jsme povinováni na našich vysokých školách. Jde nám o to, aby tato rubrika byla více než dosud sdílením radosti redakčního kolektivu této Revue a všech složek Společnosti pro církevní právo z organizování vědecké a pedagogické činnosti v naší vlasti a byla ještě více než dosud širokou čtenářskou obcí sledována. Těšíme se na vaše reakce. V rubrice se pokusíme dodržovat časový sled událostí tak, aby si každý mohl i dodatečně informaci o té či oné události vyhledat v předešlých číslech časopisu, i třeba z doby před rokem nebo i více lety.

Záboj Horák, zástupce šéfredaktora

Klášter benediktinů na Sázavě, kde byl opatem sv. Prokop († 4. července 1053), při letošním výročí 970 let od jeho úmrtí.

The Benedictine monastery in Sázava, where St. Procopius († 4th July 1053) was abbot, on the 970th anniversary of his death.

Snímek Radim Cigánek

Editorial

We Listened with Bated Breath ...

On 20th April 2023, we listened with bated breath to the lecture given by Vojtech Vladár, double professor (of legal history and canon law) at the Faculty of Law at Comenius University Bratislava, at the presentation and blessing of the book *A History of the Sources of Canon Law* by Professor Antonín Ignác Hrdina (1953–2022) in the Winter Refectory of Strahov Monastery. This was the last book written by our dear Ignác, a great Czech canonist, the modern-day founding father of canon law theory and one of the greatest experts on the theory of law in our country.

And what was it that took our breath away during Professor Vladár's lecture *The importance of studying the sources of canon law for contemporary science*? The fact that in the space of eleven pages of written text this great Slovak colleague of Professor Hrdina is able to capture everything essential about the theory of the sources of law in general and canon law in particular. Lo and behold, this is the best introduction to all our lectures in the field of church canon law!

We were particularly interested in how he explained the distinction between formal and material sources of law, as well as the views of the various schools of legal theory on this subject, both the sociological and the iusnaturalistic schools.

Immediately after the break we made Professor Vladár promise to send us his lecture for the Church Law Review, which he did. We would venture to say that Vladár's article is the flagship article for this and future issues of the Church Law Review. All we can do is hope that not only our eager canon law public, but also all students of law and theology faculties and many students of philosophy and pedagogy will become acquainted with it. In the new course The Foundations of Church Law at our Law Faculty, we are including it in the required reading.

And the following article, which we have deliberately placed right next to it in this issue of the Review as the contents move from the general to the specific is

Theological Aspects of the 1983 Amendments to the Code of Canon Law, which informs us about the main source of justification for all the amendments to CIC/1983 from 1998 until spring 2023 – how else – in theology, with which canon law is in all respects connected by an essential bond. And because the set of amendments, which all three most recent popes, including the original CIC/1983 legislator, have strived for, has changed this code so that it is fundamentally different, we have no choice but to engage with them and to revise our knowledge of the law and all our teaching along with them.

Whatever has happened to the dreams of the creators of the great codifications of civil law and other branches of secular law that the codes they created would be something fixed and immutable! On the contrary, all branches of law throughout the world are undergoing further changes, including the greatest legal system, valid worldwide, in a perfectly international dimension, namely canon law. The author of this article, an experienced and erudite lecturer at the University of South Bohemia and a prolific judge at the Metropolitan Court in Prague, leaves us in no doubt about all this. Every word in this article packs a punch. We highly recommend reading it in its entirety, from beginning to end.

The third article again results from the extraordinary international event that was the *Olomouc conference* on the 40th anniversary of CIC/1983 and its amendments, held on 13th April 2023. Its invaluable contribution will remain for a long time in the memory of all those who attended. Following on from the articles by the Polish authors Mirosław Sitarz and Agnieszka Romanko, which we published in the previous issue, today we add an article from the pen of the Olomouc judicial vicar and assistant professor in the Department of Church Law at the local Faculty of Theology. Today, you are unlikely to find anywhere else such a well-organised and freshly presented account of all the amendments to canon criminal law from the publication of CIC/1983 until the complete replacement of its Book VI in May 2021 with an entirely new text. Also an explanation of the fundamental reasons for each of these reforms and for the introduction of new criminal offences.

On the subject of the article by Mgr. Jakub Nagy, a PhD student at the Prague Faculty of Law, on fines as a disciplinary punishment, renewed in 2021, which we published last time, there is a broad discourse *on disciplinary punishments in the Latin Church in general*, written and presented at the international conference in Olomouc by the head of the Department of Church Law at the Olomouc Theology

Faculty himself. We are sure that the author's excellent and precise way of presenting the material, including clear tables, which is typical of the author, will not disappoint anyone this time either.

Next we have included a gem from the field of legal history and church history. It is an article written in English by the dean of the Faculty of Theology at the University of South Bohemia himself *on the establishment of smaller seminaries in the western part of the Habsburg monarchy after 1850*, in particular about the fate of the smaller seminary in České Budějovice (Budweis). We believe that this article will make a significant contribution to the representation of Czech legal, theological and historical scholarships on international forums, and we have no doubt that it has an important place in the kaleidoscope of legal-historical literature, consisting mainly of scholars from all Central European countries.

Finally, I would like to tell you about a certain shift that we are introducing in the concept of our regular column *From the Church Law Society*. We have decided to give this column a slightly livelier format so that it does not just give the impression of dry reports of scholarly activities, like the activity reports that we must write in our universities. We want this column to share more than it has in the past the joy that the editorial staff of this Review and all the constituent parts of the Church Law Society get from organising scholarly and teaching activities in our country, and we would like it to be even more closely followed by the general readership. We look forward to your reactions. In this section we will try to keep to the chronological sequence of events, so that everyone will be able to look up this or that piece of information in previous issues of the magazine, even from a year or more ago.

Záboj Horák, Deputy Editor-in-chief